

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 30. september 2011
Vår ref.: NVE 201104921-6 aj/end
Arkiv: 008
Deres dato: 23. august 2011
Deres ref.: Ingen ref.

Saksbehandler:
Erik Normann Drevdal
22 95 92 19

Høring - EU-EØS Energi - Forslag til direktiv om energieffektivitet som erstatter direktiv 2004/8/EC og 2006/32/EC - Frist 30092011

Det vises til departementets høringsbrev av 22. august 2011 vedrørende EU-kommisjonens forslag til nytt direktiv om energieffektivitet ("energieffektiviseringsdirektivet" eller "direktivet").

Nedenfor følger våre kommentarer, systematisert slik at vi kommenterer hver direktivartikkel for seg.

Artikkel 3 – Energieffektiviseringsmål

Artikkel 3 nr. 1:

I direktivets Artikkel 3 heter det at medlemslandene skal sette nasjonale mål for energieffektivisering i forhold til et absolutt nivå for primærenergibruk ("primary energy consumption") i 2020. Hvordan dette skal beregnes og løses er imidlertid noe uklart.

For det første er det ikke klart hvordan man skal regne ut primærenergibruk. I Artikkel 2 nr. 2 er primærenergibruk definert som innenlands bruttoforbruk ("gross inland consumption").¹ Det er ikke nærmere definert hva som menes med innenlands bruttoforbruk.

En mulig tolkning av begrepet primærenergibruk kan være bruttoforbruk av elektrisitet, fjernvarme med mer, som er den energien som går ut fra kraftverkene og fjernvarmeverkene i offisielle energistatistikker. Siden energieffektiviseringsdirektivet dekker effektivisering i alle ledd fra produksjon til sluttbruk, er det likevel mer sannsynlig at EU-kommisjonen sikter til det som kalles 'Netto innenlands tilgang av energi' i energibalansen for Norge, dvs. den energien som inngår som innsatsfaktor i produksjon av andre energivarer, energi brukt til å produsere andre energivarer og energi som kan brukes direkte som sluttbruk. I 2009 var netto innenlands tilgang av energi i Norge på 344 TWh. Ved å bruke 'Netto innenlands tilgang av energi' vil effektivisering i alle ledd i energisystemet, også i

¹ "... gross inland consumption, excluding non-energy uses"

produksjon av energi, bidra til redusert primærenergibruk. Eksempelvis vil en overgang fra tradisjonelle kraftvarmeverk til mer effektive CHP² gi redusert primærenergibruk ved denne tolkningen.

Alternativt kan primærenergibruk regnes som sluttbruk multiplisert med en primærenergifaktor. Det vil si at man regner seg bakover til primærenergibruk fra sluttbruk. Dette omtales i Bilag IV i direktivet. Her åpnes det for ulike verdier for primærenergifaktor for elektrisitet.

Hvordan man skal tolke og beregne primærenergibruk har stor betydning for hvor mye energi medlemslandene skal effektivisere eller spare. Dette bør således avklares.

For Norges del dukker det opp et tilleggsspørsmål i forbindelse med hva som skal inngå i primærenergibruken. I Norge blir det produsert en del elektrisitet på land som går til oljeplattformer offshore. Selv om det fastslås i direktivet at det er *innenlands* bruk som skal inngå i størrelsen primærenergibruk, bør det avklares hvorvidt slik offshore bruk av elektrisitet skal regnes med i den primærenergibruken som skal effektiviseres.

Det siste spørsmålet som reises vedrørende medlemsstatenes mål for energieffektivisering, er hvorvidt målet skal beregnes i forhold til forbruket et gitt år (f.eks. 2010), eller om det skal beregnes i forhold til en referansebane for forbruk i 2020. Av direktivets fotnote 17 kan man få inntrykk av at man skal forholde seg til reduksjon i forhold til en referansebane for forbruk i 2020. Det er imidlertid viktig at dette blir avklart, da de ulike måtene å beregne energisparingen på kan gi forskjeller i energisparemål.

Det er også viktig å få avklart hvor mye energi Norge skal spare. NVE forstår det slik at Norge, ved fastsettelsen av våre mål, skal ta hensyn til EUs samlede mål på 20 % energisparing, men at det i dette direktivet ikke oppstilles mer nøyaktige krav til hvor mye som faktisk skal spares. Vi forstår det således slik at EU-kommisjonen vil foreslå bindende nasjonale mål først dersom energieffektiviseringsdirektivet ikke får de tilsktede virkninger.

NVE antar at direktivet omfatter energisparing, og ikke bare forbedring i energiintensitet, selv om direktivets tittel inneholder begrepet "energieffektivitet". Dersom det skulle være noen uklarheter rundt dette, bør det avklares på et tidlig tidspunkt.

Artikkel 4 – Offentlige organer

Artikkel 4 nr. 1:

En renoveringstakt på 3 % per år for offentlige bygg, i tillegg til de krav som allerede følger av forskrift 26. mars 2010 nr. 498 om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift – TEK 10) og de krav som vil bli fastsatt som følge av direktiv 2010/31/EU (det reviderte bygningsenergidirektivet), høres veldig utfordrende ut. Det antas at det i dag renoveres 1-1,5 % av offentlig bygningsmasse. Mer enn en dobling av renoveringstakten, til energistandarden satt i TEK 10, antas å bli uforholdsmessig dyrt. NVE hadde heller sett at man i stedet satset på at de offentlige bygg som blir renoveret, blir renoveret til en god energistandard.

Artikkel 4 nr. 3:

Statistikk over areal og energibruk i alle offentlige yrkesbygg innen 1. januar 2014 høres fornuftig og overkommelig ut for Norge. Mange offentlige bygningseiere har allerede denne statistikken tilgjengelig og offentlige tiltak som NVEs energimerking av bygg og SSBs yrkesbyggstatistikk vil bidra til å dekke energidata for resten av den offentlige bygningsmassen i Norge.

---

² GHP = combined heat and power

Artikkel 4 nr. 4:

Energiledelse i offentlige bygg høres også fornuftig ut og kan bidra til å redusere energibruken i disse byggene uten store kostnader.

Artikkel 5 – Offentlige innkjøp

Medlemsstatene skal sørge for at offentlige instanser ("public bodies") bare kjøper eller leier produkter, tjenester og bygninger med høy energiytelse, ihht. krav angitt i Bilag III.

Bilag III oppstiller krav om at:

- a) produkter som omfattes av direktiv 2010/30/EU om energimerking (det reviderte energimerkedirektivet) eller kommisjonsdirektivet som implementerer direktiv 92/75/EEC, skal kjøpes i beste energiklasse, herunder hensyntatt kostnadseffektivitet, økonomisk gjennomførbarhet o.l.
- b) produkter som ikke faller inn under a), men som faller inn under direktiv 2009/125/EF (det reviderte økodesigndirektivet), skal kjøpes ihht. energieffektiviseringsnivåer satt i økodesigndirektivet
- c) kontorutstyr skal kjøpes ihht. krav i rådsbeslutning 2006/1005/EF om energimerkeprogram for kontorutstyr
- d) det kun skal kjøpes dekk som tilfredsstillt krav om høyeste drivstoffeffektivitetsklasse ihht. krav i forordning (EF) nr. 1222/2009 om merking av bildekk. Kan fravikes ved hensyn til gripeevne og støy
- e) det skal settes de samme kravene til underleverandører ved innkjøp av tjenester
- f) det kjøpes eller leies kun bygninger som tilfredsstillt minimumskravene fastsatt i artikkel 4 nr. 1. Oppfyllelse skal verifiseres ved energiattest ihht. det reviderte bygningsenergidirektivet.

Kravene som oppstilles i Bilag III, er ganske omfattende. Det settes krav som per i dag ikke er innført i Norge. Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) har laget en rekke veiledere for offentlige innkjøp, blant annet for prosjektering av bygg. Der anbefales minimum energiklasse B. DIFI har også en rekke andre veiledere for innkjøp, herunder for forvaltning, drift og vedlikehold av bygg og eiendommer, Utførelse av bygg.

Kravene som settes i direktivet, er ikke veiledende. En tilpasning av ovennevnte veiledere vil for Norges del dermed omfatte både at kravene gjøres obligatoriske og en utvidelse av virkeområdene for DIFIs veiledere.

Artikkel 6 – Energieffektiviseringsforpliktelser

I artikkel 6 nr. 1, annet punktum, heter det:

"[This energy efficiency obligation scheme] ... shall ensure that either all energy distributors or all retail energy sales companies operating on the Member State's territory achieve annual

energy savings equal to 1.5% of their energy sales, by volume, in the previous year in that Member State excluding energy used in transport.”

NVE er bekymret over at det nye energieffektiviseringsdirektivet pålegger nettselskaper eller kraftleverandører hovedansvaret for å oppnå den ønskede årlige reduksjonsraten. Å pålegge nettselskapet dette ansvaret bryter som sådan med den norske markedsmodellen, hvor nettselskapet har rollen som en nøytral markedstilrettelegger. Kraftleverandørenes fortjeneste bestemmes i stor grad av mengden solgt kraft, slik at disse vil ha små incentiver for å tilrettelegge sin virksomhet i tråd med mål fastsatt i dette direktivet.

NVE mener at det mest hensiktsmessige er å legge forholdene til rette for at sluttbrukere aktivt bidrar til forbruksreduksjoner. For å få dette til er vi helt avhengige av innovative energibesparende løsninger, som NVE mener andre aktører enn nettselskapet og kraftleverandør er bedre egnet til å tilby. Utrulling av AMS og den økte tilgangen til forbruksdata vil føre til at energibesparende løsninger enklere kan tilpasses kundens spesifikke forbruksprofil.

I Artikkel 6 nr. 9 åpnes det, på visse vilkår, for at medlemslandene kan velge andre løsninger for å oppnå energieffektivisering. Den årlige besparelsen skal i så fall tilsvare 1,5 %. Dette er positivt, men vi er bekymret over at det i praksis vil være vanskelig å få gjennomslag for alternative tilnæringer, da dette alternativet pålegger medlemslandene å vise overfor EU-kommisjonen hvordan målene skal oppnås. I tillegg har EU-kommisjonen mandat til å pålegge endringer i den alternative tilnærningen før en eventuell godkjenning.

Artikkel 6 nr. 9 er essensiell for Norge, ettersom den åpner for andre løsninger, slik som Enova. Det er usikkert om Enovas tiltak gir årlige energibesparelser på 1,5 %. Det er derfor viktig at alle andre tiltak kan telles, på samme måte som ihht. direktiv 2006/32/EF (energitjenestedirektivet), inkludert virkningen av TEK 10, Enøk-etaten Oslos tiltak, effektiv oljefyring mv.

I utgangspunktet oppfatter NVE det slik at Artikkel 6 nr. 9 er et alternativ til nr. 1, ikke til nr. 2-8.

Artikkel 7 – Energirevisjoner og energiledelsessystemer

Medlemsstatene skal fremme tilgang til energirevisjon til alle sluttbrukere. Disse skal være overkommelige og utført på en uavhengig måte av kvalifiserte eller akkrediterte eksperter. Medlemslandene skal dessuten utvikle programmer som oppfordrer husholdningene og SMB til å gjennomgå energirevisjon.

Medlemsstatene skal dessuten sørge for at alle andre enn husholdningene og SMB'ere skal gjennomgå energirevisjon av kvalifiserte eller akkrediterte eksperter. Dette skal skje innen 30.06.2014 og deretter hvert tredje år.

Dette er veldig omfattende krav. Per i dag er det ikke krav om dette i Norge. Energimerking av bygninger kan neppe anses som like omfattende som en energirevisjon. Energieffektiviseringsdirektivet setter dessuten krav om at ekspertene skal være kvalifiserte eller akkrediterte. Den norske implementeringen av direktiv 2002/91/EF (bygningsenergidirektivet) setter ikke krav om at ekspertene skal være akkrediterte. De må selv gå god for at de er kvalifiserte.

Innføring av tilbud om energirevisjon til husholdningene og SMB'ere, samt pliktig energirevisjon for alle andre, vil medføre utvikling av et omfattende tilbud, samt økte kostnader. Det fremgår ikke hvem som skal bære kostnadene, men det er grunn til å anta at disse vil legges på sluttbrukerne.

Artikkel 8 – Måling og informativ fakturering

I Artikkel 8 nr. 2 heter det:

“Appropriate information shall be made available with the bill to provide final customers with a comprehensive account of current energy costs, in accordance with Bilag VI(2.2).”

I bilag VI punkt 2.2 angis informasjon som blant annet skal være tilgjengelig på på fakturaen heter det:

- “(a) current actual prices and actual consumption of energy;*
- (b) comparisons of the final customer's current energy consumption with consumption for the same period in the previous year, preferably in graphic form;*
- (c) comparisons with an average normalised or benchmarked final customer in the same user category;*
- (d) contact information for final customers' organisations, energy agencies or similar bodies, including website addresses, from which information may be obtained on available energy efficiency improvement measures, comparative end-user profiles and objective technical specifications for energy-using equipment.”*

NVE mener at å inkludere slik informasjon som nevnt i (b) og (c) vil ta for mye plass på fakturaen, noe som vil gå utover annen informasjon, inkludert slik informasjon som fakturaen ihht. tredje energimarkedspakke skal inneholde. NVE hadde helst sett at kravet under (b) ble fjernet. Informasjonen som skal angis ihht. (b), er en sammenligning av kundens forbruk i år med det foregående året. Kunden vil imidlertid uansett ha tilgang til denne informasjonen ettersom tilgjengeligheten på denne informasjonen allerede er definert som et krav til funksjonalitet til måleren, jf. bilag VI punkt 1.1, der det heter at:

“Complementary information on historical consumption (any day, week, month, year from the start-up of intelligent metering) and other useful information allowing for more detailed self-checks by the consumer (e.g. graphic evolutions of individual consumption; benchmarking information, cumulative consumption/savings/spendings from the beginning of each contract, proportion of the individual consumption from renewable sources of energy and related CO₂ savings, etc) shall be made easily accessible either directly through the interface or via the internet.”

Artikkel 10 – Fremme av effektivitet innenfor varme og kjøling

Medlemsstatene skal innen 1. januar 2014 utarbeide en nasjonal varme- og kjøleplan, som skal ha til formål å anvende høyeffektiv kraftvarmeproduksjon og effektiv fjernvarme og fjernkjøling. De nasjonale varme- og kjøleplanene skal legges til grunn for den lokale og regionale fysiske planlegging, herunder arealplaner i byer og landområder. Alle nye termiske kraftverk med en samlet innfyrt effekt på mer enn 20 MW skal utformes og lokaliseres slik at spillvarmen kan utnyttes på steder med varmebehov. Det blir også stilt krav om at industrianlegg med en samlet innfyrt effekt på mer enn 20 MW, og som frembringer spillvarme, skal tilkoples et fjernvarme- eller fjernkjølenett. Medlemsstatene

kan fastsette betingelser for fritak fra bestemmelsene om utnyttelse av spillvarme, blant annet dersom kost-nytteanalyser viser at kostnadene overstiger fordelene sammenlignet med separat oppvarming eller kjøling. Medlemsstatene skal underrette EU-kommisjonen om betingelsene for fritak fra kravet om spillvarmeutnyttelsen innen 1. januar 2014.

Varme- og kjøleplanene skal utarbeides etter bestemte planleggingskriterier som er nedfelt i Bilag VII. Mye av oppmerksomheten er rettet mot kraftvarmeproduksjon, det vil si samtidig produksjon av kraft (el eller mekanisk arbeid) og varme. Spesielt søkes det å legge forholdene til rette for såkalt høyeffektiv kraftvarmeproduksjon, det vil si anlegg der primærenergibesparelsen blir minst 10 % sammenlignet med separat produksjon av kraft og varme.

For Norge er ikke kraftvarmeproduksjon vurdert å være av særlig aktualitet. Vi har i dag en begrenset kraftvarmeproduksjon, i hovedsak konsentrert om tre anlegg tilknyttet olje- og gasssektoren, samt noen mindre anlegg i treforedlingsindustrien og i forbindelse med avfallsforbrenningsanlegg. En nylig gjennomført potensialstudie for kogenerering viser også at det er et svært begrenset økonomisk potensial for nye anlegg.

For Norge vil Artikkel 10 antagelig ikke bidra til at det blir bygget mange såkalte høyeffektive kogenereringsanlegg utover de få som allerede er under planlegging. Lønnsomheten er i de fleste tilfeller for svak, og vi ser også tendenser til at fjernvarmepotensialet allerede er tatt ut. Men det administrative arbeidet som følger med etterlevelsen av Artikkel 10 kan bli betydelig.

Bilag II – Metode til bestemmelse av effektiviteten i kraftvarmeprosessen

Bilaget angir en beregningsmetode for å kunne fastslå hvorvidt kraftvarmeproduksjonen er såkalt høyeffektiv kogenerering. Til det kreves at primærenergibesparelsen er minst 10 % sammenlignet med separat produksjon av kraft og varme. Virkningsgradene ved separat produksjon er angitt ved referanseverdier. All produksjon fra små kraftvarmeenheter og mikrokraftvarmeenheter, regnes som høyeffektiv kraftvarmeproduksjon bare de gir primærenergibesparelser.

Bilag IX – Opprinnelsesgaranti for elektrisitet fra høyeffektiv kraftvarmeproduksjon

Medlemsstatene skal treffe foranstaltninger for å sikre at produsenter av høyeffektiv kraftvarmeproduksjon kan få opprinnelsesgarantier for denne. Opprinnelsesgarantien skal inneholde blant annet en del tekniske data, idriftssettelsestidspunkt, dato og sted for produksjonen. Opprinnelsesgarantien skal være av standardstørrelsen 1 MWh. For Norge sin del er mye av arbeidet med utstedelse av opprinnelsesgarantier allerede gjort for flere år siden, gjennom opprettelsen av garantiordningen iht. direktiv 2001/77/EF (fornybardirektivet).

Artikkel 11 – Energiomforming

Medlemsstatene skal utarbeide en dataoversikt i overensstemmelse med bilag X for alle forbrenningsanlegg som har en samlet nominell innfyrt termisk effekt på 50 MW eller mer, samt for anlegg som driver raffinering av mineralsk olje og gass på sitt område. Norge har et begrenset antall så store forbrenningsanlegg, og oppgaven vurderes å være lite arbeidskrevende.

Artikkel 12 – Energidistribusjon

Artikkel 12 nr. 1

Artikkel 12 nr. 1 gir energiregulatorer i oppgave å ta hensyn til energieffektivitet i sine vedtak vedrørende drift av elektrisitetsnett. Regulator skal videre sikre at nettariffer og reguleringen gir insentiver for nettselskap til å tilby systemtjenester til nettkunder som muliggjør for dem å gjennomføre energieffektiviseringsforbedringer, som et ledd i utbygging av intelligente nett.

Medlemslandene skal videre sørge for at tariffer og regulering oppfyller kriteriene i Bilag XI.

Bilag XI

I bilag XI punkt 3 vises det til at nettariffer som understøtter dynamisk prissetting med hensyn på sluttbrukeres etterspørselsfleksibilitet skal tilbys. Dette inkluderer “time-of-use tariffs”, “critical peak pricing”, “real time pricing” og “peak time rebates”.

Slik NVE oppfatter det, må nettselskapene i henhold til bestemmelsen tilby både “time-of-use tariffs”, “critical peak pricing”, “real time pricing” og “peak time rebates”. NVE er usikre på hvilken konkret utforming slike produkter må ha, og mener eventuelt at en nærmere beskrivelse av de pålagte tariffprodukter burde vært tatt inn i direktivet. NVE er i utgangspunktet skeptisk til å gi nettselskapene en forpliktelse til å tilby et utvalg av ulike tariffstrukturer.

NVE mener det er viktig å skille mellom hvilke signaler som skal gis gjennom nettariffene og hvilke signaler som gis gjennom energiprisen. I det norske energimarkedet blir knapphet på kapasitet i overføringsnettet samt energiprisen priset inn i områdeprisen i spotmarkedet. I den grad prissignalene fra engrosmarkedet er videreført den enkelte kunde kan dette i stor grad oppfylle vilkårene til ”dynamisk prissetting”, slik NVE oppfatter det. Utrulling av AMS kan bidra til å videreføre prissignaler fra engrosmarkedet.

I henhold til forskrift 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer (kontrollforskriften) plikter nettselskapet å tilby tariffer med tidsdifferensiert energiledd til alle kunder i distribusjonsnettet som er pålagt måleravlesning flere ganger i året. Tidsdifferensierte nettariffer med finere oppdeling enn månedelig eller kvartalsvis krever hyppigere avlesninger eller timemåling/AMS. Tariffene kan videre differensieres på bakgrunn av nettmessige forhold.

Artikkel 12 nr. 5

Artikkel 12 nr. 5 stiller krav om at TSO/ DSO skal sørge for:

- a. garantert overføring av elektrisitet fra kraftvarmeproduksjon
- b. prioritert eller garantert adgang til nettet for kraftvarmeproduksjon
- c. ved lastfordeling mellom produksjonsanlegg, gi forrang til elektrisitet fra kraftvarmeproduksjon

I utgangspunktet er NVEs vurdering at energilovens bestemmelser om markedsadgang og tilknytningsplikt for produksjon vil oppfylle de to første vilkårene i bestemmelsen. Artikkel 12 nr. 5 c) kan tolkes dit hen at elektrisitet fra kraftvarmeproduksjon skal gis forrang ved produksjonsregulering eller tvangsutkobling. Hvilke anlegg som skal reguleres bestemmes i dag gjennom budene i regulerkraftmarkedet.

Det bør avklares hvorvidt Artikkel 12 nr. 5 krever at regulerkraftmarkedet kan overstyres basert på produksjonsteknologi. En ulik behandling i regulerkraftmarkedet basert på produksjonsteknologi kan stride mot forskrift 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvaret i kraftsystemet (Fos) § 4 bokstav b som sier at ”systemansvarlig skal... opptre nøytralt og ikke-diskriminerende i forhold til alle som omfattes av denne forskrift”.

Bilag XII

Artikkel 12 nr. 5 viser videre til Bilag XII som beskriver krav til informasjon og beregning av anleggsbidrag. Bilag XII b) (iii) stiller krav om at hele nettilknytningsprosessen ikke skal være mer enn 12 måneder.

NVE legger til grunn at dette er et vilkår som i gitte tilfeller kan være vanskelig å oppnå. Dette gjelder særlig i tilfeller der det er begrensninger i eksisterende nett og hvor en nettførsterkning/nettutbygging krever konsesjonsbehandling.

Artikkel 13 – Tilgang på sertifiseringsordninger

Medlemslandene skal sikre at ordninger for sertifisering eller tilsvarende kvalifiseringsordninger er tilgjengelig for tilbydere av energitjenester, energirevisjon og energieffektiviseringstiltak, inkludert for installatører av bygningselementer, som definert i det reviderte bygningsenergidirektivet.

Dette er ganske generelle krav, og de er mer omfattende enn det som finnes i Norge per i dag. Det finnes ikke ordninger som er rettet mot tilbydere av energitjenester, energirevisjon eller energieffektiviseringstiltak. Kravene fremstår som mer generelle enn det som er satt i bygningsenergidirektivet.

Samtidig er kravene mer omfattende enn i bygningsenergidirektivet, i og med at det her dreier seg om et mye bredere spekter av tjenestetilbydere enn i det direktivet. Det kan medføre tilsvarende utfordringer som vi har sett i forbindelse med bygningsenergidirektivet, nærmere bestemt vedrørende:

- Samordning med kompetansekrav i byggereglene
- Definerings av ny yrkesgruppe; energirådgivere
- Fastleggelse av hvor strenge kompetansekravene skal være
- Godkjenning/ordning/sertifisering/akkreditering/kvalifisering
- Vekt på personlig kompetanse eller organisasjons-/bedriftskompetanse
- Samarbeid med utdanningsinstitusjoner

En innføring av denne typen ordninger vil kreve omfattende ressurser, både i form av programmer, godkjenninger, tilsyn og oppfølging.

Artikkel 14 – Energitjenester

Artikkel 14 nr. 1:

Om det er en myndighetsoppgave å lage oversikt over tilbydere av energitjenester er usikkert. Det virker i tilfelle å være mest naturlig at Enova lager en slik liste for å fremme sitt arbeid med energieffektivisering.

Artikkel 14 nr. 2:

Standard Norge utarbeider en standard for EPC-kontrakter. NVE deltar i referansegruppen for arbeidet. Resultatet fra dette prosjektet er antatt ferdig i 2012. Vi antar at EPC-kontraktene til Standard Norge vil ta inn over seg de fleste punktene listet opp i Bilag XIII.

Artikkel 14 nr. 3 -5:

Å spre informasjon om finansielle instrumenter, lån, tilskudd, kontrakter med mer rettet mot energieffektivisering i Norge blir allerede i stor grad gjort av Enova. Hvorvidt dette kan forbedres eller utvides, er noe man eventuelt kan se på.

Artikkel 15 – Andre tiltak til fremme av energieffektivisering

Artikkel 15 nr. 1 a):

Artikkel 15 nr. 1 a) omhandler det vi kan kalle ”eie vs. leie-problematikken”.

Eie vs. leie-problematikken går ut på at eier av bygget baker energikostnadene inn leiekostnadene. Eier har derfor ikke incentiv til effektivisering ettersom han uansett kan lempe kostnadene over på leietaker. Leietaker har heller ikke incentiv siden energikostnaden er skjult i en større leiekostnad. Det er ikke noen enkel løsning på dette problemet, men ulike former for kontrakter som fordeler enøk-gevinstene mellom den som investerer i bygget og den som leier bygget, kan være en løsning. EPC-kontrakter kan bidra til å løse denne barrieren. Myndighetene kan ellers oppmuntre til at energikostnadene ikke gjøres til en fast del av husleien, men derimot skilles ut som en post leietager selv må forholde seg til. På denne måten har leietager incentiver til å spare energi. Huseiere må på sin side anta at investeringer i enøk gir gevinst i form av høyere verdi på bygget.

At myndighetene i Norge evaluerer og oppmuntrer til tiltak som reduserer eie vs. leie-problematikken virker fornuftig. At vi skal greie å fjerne disse problemene virker imidlertid urealistisk.

Artikkel 15 nr. 1 b):

Artikkel 15 nr. 1 b) fastslår at barrierer mot energieffektivisering i offentlige innkjøp skal fjernes.

Vi er kjent med at for eksempel kommuner har problemer med å få gjennomført effektiviseringsprosjekter, da de ikke har tilstrekkelig budsjettmidler til å gjøre de nødvendige investeringene. Dette er tilfellet til tross for at investeringen vil betale seg ned på kort tid, og deretter gi reduserte driftskostnader. Årsaken er at investeringsbudsjett og driftsbudsjett gjerne ikke sees i sammenheng.

Det skal i følge DIFI ikke være barrierer i regelverket, da lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser § 6 stiller krav om at LCC skal påkates ved planlegging av bygganskaffelser (herunder ved rehabiliteringsprosjekter). En praktisk løsning kan være energitjenestekontrakter, men det har hittil ikke slått gjennom i markedet. Det finnes per i dag et initiativ fra blant annet KS, der det testes ut energitjenestekontrakter i noen pilotprosjekter i kommuner. Det syntes som om regelverket ikke er et hinder, og at hinderet heller er tilgang på investeringsmidler.

Artikkel 16 – Konversjonsfaktor

Artikkel 16 viser til Bilag IV som inneholder konversjonsfaktorer som skal brukes ved konvertering og sammenligning av energisparing. Vi merker oss at det er mulig å ha egne konverteringsfaktorer (fotnote 42 i Bilag IV). NVE mener det er viktig at denne muligheten opprettholdes.

Artikkel 19 – Gjennomgang av og tilsyn med implementering

EU-kommisjonen legger opp til en relativt enkel årlig rapportering av oppnådde effekter og en mer omfattende rapport hvert tredje år. Frist for første levering av den mer omfattende rapporten er 30. april 2014. Rapporteringen stiller store krav til data, og Norge må allerede i dag ta grep for å forbedre flere energistatistikker om vi skal klare å rapportere nødvendig informasjon i 2014. Dette gjelder for eksempel bedre statistikk for drivstoff til transport, der statistikken i dag er både usikker og mangelfull, samt statistikk for areal og energibruk i boliger og yrkesbygg. Det er allerede prosjekter i gang for å forbedre datagrunnlaget på disse områdene, men det vil ta tid før det er tilfredsstillende for rapporten i 2014.

En nærmere gjennomgang av hva som skal rapporteres vil avdekke eventuelle andre hull i Norges energistatistikker.

Det skal også lages estimater av forventede resultater av energieffektivisering hvert tredje år og medlemsstatene skal rapportere oppnådde resultater i forhold til disse budsjetterte målene. Dette vil også sette høye krav til data og kunnskap om realiserbare enøk-prosjekter fremover.

Bilag I – Generelle prinsipper for beregningen av el fra kraftvarmeproduksjon

Del I i bilaget angir prinsipper for hvordan en skal beregne den mengde el som er produsert i kogenereringsmodus. Beregningen av el produsert ved kraftvarme skal baseres på det faktiske el/varmeforholdet. Dersom dette forholdet ikke er kjent, kan angitte standardverdier benyttes. Bilag I angir også hvilke kraftvarmeteknologier som er omfattet av direktivet.

Med hilsen

Gunn Oland
avdelingsdirektør

Ingunn Åsgard Bendiksen
seksjonssjef

Oversendes uten underskrift. Kvalitetssikret i henhold til interne rutiner.